

Nr 474.

Godkänd av första kammaren den 21 juni 1918.

Godkänd av andra kammaren den 21 juni 1918.

Riksdagens skrivelse till Konungen angående reglering av utgifterna för kapitalökning för år 1919 i vad angår jordbruksärendena.

(Jordbruksnämndens utlåtanden och memorial nr 31 A, 50, 67, 85, 111, 113 och 127.)

Till Konungen.

Med anledning av de framställningar, som gjorts rörande utgifterna för kapitalökning för år 1919, får riksdagen för Eders Kungl. Maj:t anmäla följande beslut.

Statens affärsverksamhet.

Statens domäners fond.

1:o) I den till innevarande riksdag avlåtna statsverkspropositionen, avdelning: utgifter för kapitalökning, i vad angår jordbruksdepartementet, punkten 1, har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att till anordnande av bostadslägenheter åt jägmästare i vissa revir i Norrland i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens förslag den 21 september

Bihang till riksdagens protokoll 1918. 14 saml. 175 häft. (Nr 474.) 1

1917 såsom kapitalökning för år 1919 för statens domäners fond anvisa ett reservationsanslag av 102,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse nr 78 anmält har riksdagen till anordnande av bostadslägenheter åt jägmästare i vissa revir i Norrland i huvudsaklig överensstämmelse med domänstyrelsens förslag den 21 september 1917 såsom kapitalökning för år 1919 för statens domäners fond anvisat ett reservationsanslag av 102,000 kronor.

Statens utlåningsfonder.

2:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkten 2 av förenämnda avdelning av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att till kapitalökning för odlingslånefonden för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

I detta ärende har departementschefen till berörda statsrådsprotokoll anfört följande:

»Vid 1917 års riksdag medgavs, att ett belopp av 1,000,000 kronor finge från och med år 1918 tillsvidare årligen såsom lån disponeras från odlingslånefonden.

Under de senaste åren har riksdagen årligen såsom anslag till kapitalökning anvisat vad som utöver till fonden inflytande kapitalinbetalningar beräknats vara erforderligt för att fylla ett totalbelopp av omkring 1,000,000 kronor. Av 1917 års riksdag har sålunda anvisats ett anslag å 400,000 kronor.

Det bör anmärkas, att utbetalningarna från odlingslånefonden för varje särskilt år icke äro beroende av det för året av Kungl. Maj:t anvisade beloppet av nya odlingslån. Utbetalningarna av de beviljade lånen ske nämligen successivt, dels med ett mindre belopp vid arbetets början och dels därefter i mån av utfört arbete. De utbetalningar, som ske under ett visst år, hänföra sig därför i regel till anvisningsbeslut, som kunna hava meddelats många år tidigare. Beträffande denna fond är det alltså egentligen endast av betydelse att tillse, att fonden har sådan kapitaltillgång, att den kan möta de utbetalningar, som kunna motses för året på grund av de lån, som inom det medgivna maximibeloppet blivit av Kungl. Maj:t beviljade.

Vid 1917 års utgång hade odlingslånefonden icke någon kontant behållning. Under år 1918 inflyta kapitalinbetalningar, som enligt i fjol lämnad uppgift kunna beräknas till 530,000 kronor. Med tillägg av 1918 års kapitalökningsanslag å 400,000 kronor kan årets disponibla tillgång inalles beräknas till 930,000 kronor, vilket belopp bör antagas

komma att åtgå under året. För år 1919 finnas då att tillgå endast inflytande amorteringar, beräknade till omkring 500,000 kronor. Ett kapitalökningsanslag å 500,000 kronor synes mig på grund härav erforderligt.»

Då riksdagen icke har något att erinra mot ifrågavarande framställning, får riksdagen anmäla, att riksdagen till kapitalökning för odlingslånefonden för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 500,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av medlen i fråga anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

3:o) I punkt 3 av förevarande avdelning av statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till kapitalökning för år 1919 till fonden för torvindustriens befrämjande, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 april 1918 avlåten proposition nr 404 föreslagit riksdagen bland annat:

dels godkänna följande ändringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande, att från och med den dag, Kungl. Maj:t finner gott bestämma, tillämpas å lån, som därefter beviljas, nämligen:

att lån må av Kungl. Maj:t beviljas till belopp, motsvarande hälften av den å fullbordad anläggning nedlagda kostnaden eller av beräknad anläggningskostnad för nytt företag, jämte kostnad för mossbottens iordningställande för kulturändamål, dock att undantagsvis beträffande nytt företag lån må, när särskilda omständigheter prövas böra därtill föranleda, beviljas intill två tredjedelar av samma kostnader; samt

att lån icke må för samma företag beviljas till större belopp än 300,000 kronor för brännortfabrik och 100,000 kronor för torvströfabrik,

dels ock till kapitalökning för ifrågavarande fond anvisa såsom reservationsanslag för år 1919 1,000,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 470, anmält har riksdagen

dels godkänt följande ändringar i villkoren för lån från fonden för torvindustriens befrämjande, att från och med den dag, Kungl. Maj:t finner gott bestämma, tillämpas å lån, som därefter beviljas, nämligen: att lån må av Kungl. Maj:t beviljas till belopp, motsvarande hälften

av den å fullbordad anläggning nedlagda kostnaden eller av beräknad anläggningskostnad för nytt företag, jämte kostnad för mossbottens iordningställande för kulturändamål, dock att undantagsvis beträffande nytt företag lån må, när särskilda omständigheter provas bära därtill föranleda, beviljas intill två tredjedelar av samma kostnader; samt

att lån icke må för samma företag beviljas till större belopp än 300,000 kronor för brännortfabrik och 100,000 kronor för torvströfabrik;

dels ock till kapitalökning för ifrågavarande fond anvisat såsom reservationsanslag för år 1919 1,000,000 kronor.

4:o) Eders Kungl. Maj:t har under punkt 4 av förenämnda avdelning av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen *dels* medgiva, att för år 1919 ett belopp av 7,500,000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras såsom lån från egnahemslånefonden, *dels ock* såsom kapitalökning för samma fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 6,400,000 kronor.

Riksdagen har

dels medgivit, att för år 1919 ett belopp av 7,500,000 kronor må av Kungl. Maj:t disponeras såsom lån från egnahemslånefonden;

dels ock såsom kapitalökning för samma fond för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 6,400,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

5:o) I punkt 5 av förberörda avdelning av statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att *dels* godkänna sådan ändring i gällande bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande, att låneunderstöd, som utlämnas av hushållningssällskap eller landsting, må utgöra högst femtontusen kronor, *dels* medgiva, att från och med år 1919 tillsvidare ett belopp av 1,100,000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras såsom lån från ifrågavarande fond, *dels ock* till kapitalökning för samma fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Då riksdagen icke funnit anledning till erinran mot ifrågavarande framställning, får riksdagen anmäla, att riksdagen

dels godkänt sådan ändring i gällande bestämmelser rörande fonden för fiskerinäringens befrämjande, att låneunderstöd, som utlämnas av hushållningssällskap eller landsting, må utgöra högst femtontusen kronor;

dels medgivit, att från och med år 1919 tillsvidare ett belopp

av 1,100,000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras såsom lån från ifrågavarande fond;

dels ock till kapitalökning för samma fond för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Beträffande sättet för medlens anskaffande anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

6:o) Under punkt 6 av förenämnda avdelning av statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t vidare föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående anslag till kapitalökning till täckdikningslånefonden för år 1919, som Kungl. Maj:t må komma att avlåta till riksdagen, för detta ändamål beräkna ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t tillkännagivit, att anslag till kapitalökning för år 1919 till täckdikningslånefonden icke komme att av Kungl. Maj:t äskas, i följd varav medel för berörda ändamål ej vidare behöfve beräknas å 1919 års stat.

Om vad sålunda förekommit har riksdagen härigenom velat erinra.

7:o) I punkt 7 av förberörda avdelning av statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att dels medgiva, att från och med år 1919 tillsvidare ett belopp av 200,000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras såsom lån från allmänna nyodlingsfonden, dels ock till kapitalökning för samma fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 130,000 kronor.

Vid 1914 års senare riksdag beslöts inrättandet av en fond, benämnd allmänna nyodlingsfonden. Till kapitalökning åt denna fond anvisades för år 1915 100,000 kronor, vilket belopp även anvisades för år 1916. För år 1917 anvisades 60,000 kronor och för år 1918 30,000 kronor. Under de sista åren har riksdagen medgivit, att 100,000 kronor finge för påföljande år disponeras såsom lån från fonden.

Beträffande villkoren för lån från fonden gäller kungörelsen den 24 september 1914. Häri stadgas i punkt 5, att låneunderstöd, som av hushållningssällskap eller landsting meddelas, må utgöra högst 500 kronor och under inga förhållanden uppgå till mer än hälften av den uppskattade odlingskostnaden.

Departementschefen har i ärendet anfört:

»Vid 1917 års utgång hade fonden en kontant behållning av 90,000 kronor, vartill komma 1918 års kapitalökningsanslag, 30,000 kronor, och inflytande amoteringar, beräknade till 23,000 kronor. Tillgången å fonden för innevarande år blir härigenom 143,000 kronor,

varav 43,000 kronor kunna antagas återstå till år 1919. Då de amorteringar, som beräknas inflyta under sistnämnda år, anslås till 25,000 kronor, blir tillgången för år 1919 68,000 kronor.

Användningen av denna fond har hittills icke varit så stor, som man vid dess inrättande trodde sig kunna antaga. Såsom skäl härtill torde emellertid kunna anföras, att fondens tillvaro och villkoren för lån från densamma måhända icke äro tillräckligt kända. I förhållande till storleken av den del av landet, för vilken fonden är avsedd, nämligen hela landet söder om Dalarna och Norrland, synes mig emellertid det årliga utlåningsbeloppet, 100,000 kronor, vara väl ringa. Då det är angeläget att få sådan jord, som är tjänlig därtill, uppodlad, och detta torde kunna befordras genom rikligare tillgång till lån från denna fond, synes det mig önskvärt, att högsta årsutlåningen från fonden tillsvidare höjes till 200,000 kronor. Jag vill erinra, att årsutlåningen från norrländska nyodlingsfonden är högst 300,000 kronor.

Då såsom ovan nämnts fondens nuvarande medel synas kunna för år 1919 bereda en tillgång å nära 70,000 kronor, bör eu kapitalökning av 130,000 kronor för samma år ske för att möjliggöra en utlåning av 200,000 kronor.»

I detta sammanhang har riksdagen till behandling förehått en inom riksdagen väckt motion, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta sådan ändring i villkoren för lån ur allmänna nyodlingsfonden, att högsta lånebeloppet, från nuvarande 500 kronor, måtte höjas till 2,000 kronor.

Kungl. Maj:ts ifrågavarande framställning avser en höjning av den högsta årsutlåningen från 100,000 kronor till 200,000 och begäres med hänsyn härtill ett anslag av 130,000 kronor såsom kapitalökning för fonden i fråga för år 1919. Detta förslag föranleder ingen erinran från riksdagens sida.

Vad angår den väckta motionen så föreslås däri, att lånemaximum från fonden med hänsyn särskilt till de för närvarande höga arbetskostnader höjes från 500 till 2,000 kronor, varigenom ifrågavarande lånemaximum skulle bliva detsamma, som är bestämt röraude täckdikningslånefonden.

Enligt, vad departementschefen anfört, har användningen av ifrågavarande fond hittills icke varit så stor, som man vid dess inrättande trodde sig kunna antaga, och har departementschefen uttalat, att såsom skäl härtill kunde anföras, att fondens tillvaro och villkoren för lån från densamma icke voro tillräckligt kända. Under framhållande av angelägenheten att få sådan jord som är tjänlig därtill uppodlad, och då detta torde kunna befordras genom rikligare tillgång till lån från denna fond, har departementschefen förordat en höjning på sätt ovan nämnts av

den högsta årsutlåningen. För vinnande av det åsyftade målet torde emellertid detta enligt riksdagens uppfattning knappast vara tillräckligt. Det synes med skäl kunna ifrågasättas, huruvida icke på sätt i motionen ifrågasatts en förändring bör ske i gällande villkor för låns erhållande från fonden i fråga. Den jämförelsevis ringa efterfrågan på lån från denna fond torde nämligen även hava sin grund i det möjligen alltför lågt tillmätta maximibelopp, till vilket lån kan erhållas. I saknad av varje som helst utredning i nu ifrågavarande avseende är det likväl för riksdagen helt naturligt omöjligt att bilda sig ett klart omdöme om detta spörsmål. Motionen har endast åberopat gällande villkor för lån från täckdiktningsslånefonden. Riksdagen anser det så mycket mindre lämpligt att redan nu direkt ifrågasätta någon förändring rörande villkoren för lån från allmänna nyodlingsfonden, som genom beslut av innevarande års riksdag frågan, huru kolonisationen å bondejord i Norrland genom bl. a. ändrade villkor och bestämmelser för utgående av lån från norrländska nyodlingsfonden må kunna kraftigare än hittills bedrivas, torde bliva föremål för utredning. Riksdagen håller nämligen före, att behovet av förändringar i villkoren rörande båda dessa nyodlingsfonder bör samtidigt utredas.

Under åberopande av det anförda får riksdagen
ej mindre anmäla, att riksdagen med bifall till Eders Kungl. Maj:ts förevarande framställning

dels medgivit, att från och med år 1919 tillsvidare ett belopp av 200,000 kronor må av Kungl. Maj:t årligen disponeras såsom lån från allmänna nyodlingsfonden;

dels ock till kapitalökning för samma fond för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 130,000 kronor;

än även i anledning av den i ämnet väckta motionen anhålla, att Eders Kungl. Maj:t tacktes i sammanhang med den av riksdagen begärda utredning rörande ändrade villkor för lån från norrländska nyodlingsfonden jämväl taga i övervägande, huruvida icke en förändring i ovan antydd riktning av villkoren för lån från allmänna nyodlingsfonden lämpligen bör vidtagas.

Beträffande sättet för anskaffande av de för kapitalökning beviljade medel anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

8:o) Under punkt 8 av nu ifrågavarande avdelning av statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att såsom kapitalökning till norrländska andelsmejerifonden för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Då riksdagen icke haft något att erinra mot ifrågavarande framställning, får riksdagen anmäla, att riksdagen såsom kapitalökning till norrländska andelsmejerifonden för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 150,000 kronor.

Beträffande sättet för anskaffande av medlen i fråga anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

9:o) Eders Kungl. Maj:t har vidare under punkt 9 av förenämnda avdelning av statsverkspropositionen föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående inrättande av en lånefond för landsbygdens elektrifiering, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, såsom kapitalökning för denna fond för år 1919 beräkna ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 30 april 1918 avlåten proposition, nr 387, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen bland annat, att

dels besluta, att en särskild fond, benämnd kraftledningslånefonden, skall inrättas, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, lån må intill ett belopp av 1 miljon kronor årligen av kommerskollegiet och lantbruksstyrelsen gemensamt beviljas ekonomiska förningar för anläggande på landsbygden av distributionsnät för elektrisk energi;

dels besluta, att för denna lånerörelse skola gälla följande huvudgrunder:

att lån skall kunna beviljas till hela anläggningskostnaden;

att lån skall löpa med 5 procent ränta samt, sedan det innehafts under två år från första lyftningsdagen, återbetalas under vart och ett av därpå följande högst aderton år med lika kapitalbelopp om året;

att lån icke må beviljas till företag, med mindre låntagaren visar sig äga rätt att bekomma erforderlig elektrisk energi, samt företaget finnes i ekonomiskt och tekniskt hänseende grundat på rationella förutsättningar;

att för lån ur fonden skall ställas säkerhet, som statskontoret godkänner; samt

att Kungl. Maj:t äger meddela de närmare bestämmelser, som kunna erfordras för vinnande av de med ifrågavarande lån avsedda ändamål;

dels ock såsom kapitalökning för denna fond anvisa, att utgå av lånemedel, för år 1919 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

På sätt riksdagen i särskild skrivelse, nr 374, anmält, har riksdagen

dels beslutat, att en särskild fond, benämnd kraftledningslånefonden, skall inrättas, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, lån må intill ett belopp av 1 miljon kronor årligen av kommerskollegiet och lantbruksstyrelsen gemensamt beviljas ekonomiska föreningar för anläggande på landsbygden av distributionsnät för elektrisk energi ävensom, tillsvidare intill dess en statslånefond för vattenkraftanläggningar kan varda inrättad, till vissa mindre lokala sådana anläggningar för distribution inom orten av elektrisk energi;

dels beslutat, att för denna lånerörelse skola gälla följande huvudgrunder:

att lån skall kunna beviljas till hela anläggningskostnaden;

att lån skall löpa med 5 procent ränta samt, sedan det innehafts under två år från första lyftningsdagen, återbetalas under vart och ett av därpå följande högst aderton år med lika kapitalbelopp om året;

att lån icke må beviljas till företag, med mindre låntagaren visar sig äga rätt att bekomma erforderlig elektrisk energi, samt företaget finnes i ekonomiskt och tekniskt hänseende grundat på rationella förutsättningar;

att för lån ur fonden skall ställas säkerhet, som statskontoret godkänner; samt

att Kungl. Maj:t äger meddela de närmare bestämmelser, som kunna erfordras för vinnande av de med ifrågavarande lån avsedda ändamål;

dels ock såsom kapitalökning för denna fond anvisat för år 1919 ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

10:o) Under punkt 10 av förberörda avdelning av statsverkspropositionen har Eders Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att i avbidan på den proposition angående inrättande av en gödselvårdslånefond, som Eders Kungl. Maj:t kunde komma att avlåta till riksdagen, såsom kapitalökning för denna fond för år 1919 beräkna ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor.

Sedermera har Eders Kungl. Maj:t i en till riksdagen den 22 mars 1918 avlåten proposition, nr 197, under åberopande av bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag föreslagit riksdagen att

dels besluta, att en särskild fond, benämnd gödselvårdslånefonden, skall inrättas för främjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må, i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 1 miljon kronor

ärligen, tilldelas hushållningssällskap, som förklarat sig villigt att utlämna gödselvårdslån;

dels såsom kapitalökning till denna fond för år 1919 anvisa ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

dels godkänna de allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, vilka föreslagits i statsrådsprotokollet;

dels ock medgiva, att, där å gödselvårdslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp, vilket dock icke i något fall må överstiga hälften av samma förlust.

I Kungl. Maj:ts förevarande framställning föreslås inrättandet av en särskild fond, gödselvårdslånefonden, för befrämjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder. Från denna fond skall enligt samma förslag i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 1 miljon kronor statslån kunna utlämnas till hushållningssällskap, som förklarat sig villigt utlämna gödselvårdslån, och har i samband härmed framlagts förslag till vissa allmänna villkor och bestämmelser för lån från fonden i fråga.

Såsom departementschefen framhållit ägnas för närvarande i allmänhet allt för liten omvårdnad i vårt land åt kreatursgödseln. Stora värden hava därigenom gått förlorade och bristen på näringskraftig naturlig gödsel gör sig för närvarande så mycket kännbarare, som importen av artificiella gödningsämnen nu är så gott som utesluten. Under sådana omständigheter synes det vara en angelägenhet av vikt, att från statsmakternas sida åtgärder vidtagas för att bringa rättelse i nämnda beklagliga missförhållande. Det förslag, som i sådant avseende nu framlagts av Kungl. Maj:t, anser riksdagen värt att vinna beaktande. Genom utlämnande på sätt däri föreslagits av lån på fördelaktiga villkor bör nämligen enligt riksdagens uppfattning en av de förnämsta orsakerna till den hittills i många fall försummade gödselvården, bristande tillgång på anläggningsskapital, bliva undanröjd.

I de föreslagna villkoren för låns utlämnande har Kungl. Maj:t upptagit bland annat, att hushållningssällskap skall vara skyldigt att å lyftat oguldet statslånebelopp erlægga fyra procents ränta från lyftningsdagen. Utan att beträffande ifrågavarande lånevillkor, vilka föreslagits i överensstämmelse med vad för närvarande gäller rörande täckdikningslånefonden och allmänna nyodlingsfonden, nu vilja ifrågasätta någon

ändring i Kungl. Maj:ts förslag, anser sig riksdagen emellertid böra uttala önskvärdheten därav, att Kungl. Maj:t ville taga i övervägande, huruvida icke för framtiden i vissa fall vid utlämnande av statslån, avseende främjande av rent produktiva ändamål, räntefoten bör till beloppet bestämmas i närmare överensstämmelse med statens inlåningsränta.

Vidare vill riksdagen i anledning av det under 8) i ovannämnda villkor och bestämmelser upptagna villkoret, att plan och kostnadsförslag skola vara uppgjorda av länsagronom, jordbrukskonsulent eller annan person, som vederbörande hushållningssällskap prövar vara därtill kompetent, ifrågasätta, huruvida icke, till undvikande av onödiga kostnader uti ifrågavarande avseende, vissa normaltyper av ritningar och kostnadsförslag till sådana anläggningar skulle kunna uppgöras för att till billigt pris tillhandahållas vederbörande jordbrukare.

Riksdagen har

dels beslutat, att en särskild fond, benämnd gödselvårdslånefonden, skall inrättas för främjande av anordnandet av ändamålsenliga gödselstäder, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må, i mån av tillgång och intill ett belopp av högst 1 miljon kronor årligen, tilldelas hushållningssällskap, som förklarat sig villigt att utlämna gödselvårdslån;

dels såsom kapitalökning till denna fond för år 1919 anvisat ett reservationsanslag av 1,000,000 kronor;

dels godkänt de allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond, vilka föreslagits i statsrådsprotokollet;

dels ock medgivit, att Kungl. Maj:t må av fondens medel årligen inom ramen av ett belopp av 10,000 kronor anvisa såsom bidrag till hushållningssällskapen för täckande av för dem genom lånerörelsen uppkommande möjliga förluster ett belopp motsvarande för varje hushållningssällskap en procent av den ej till betalning förfallna kapitalskuld, vari sällskapet på grund av från fonden utbekomna statslån vid årets början häftat till staten.

Beträffande sättet för anskaffande av medlen i fråga anmäler riksdagen i annat sammanhang sitt beslut därutinnan.

11:o) I en till riksdagen den 23 april 1918 avlåten proposition, nr 357, har Eders Kungl. Maj:t, under åberopande av propositionen bilagt utdrag av statsrådsprotokollet över jordbruksärenden för samma dag, föreslagit riksdagen, bland annat, att

dels besluta, att en särskild fond, benämnd dräneringsfonden, skall inrättas för främjande under nu rådande kristid av täckdikningsföretag,

från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna dräneringslån

dels godkänna de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond;

dels medgiva, att fondens hela kapitaltillgång må disponeras för det med fonden avsedda ändamål;

dels medgiva, att, där å dräneringslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp;

dels ock som kapitalökning för denna fond anvisa, att utgå av tillfälliga lånemedel, för år 1919 ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

Enligt vad riksdagen i särskild skrivelse, nr 370, anmält har riksdagen

dels beslutat, att en särskild fond, benämnd dräneringsfonden, skall inrättas för främjande under nu rådande kristid av täckdikningsföretag, från vilken fond, som skall förvaltas av statskontoret, statslån må tilldelas hushållningssällskap, som förklarar sig villigt att utlämna dräneringslån;

dels godkänt de av chefen för jordbruksdepartementet i statsrådsprotokollet föreslagna allmänna villkor och bestämmelser för lån ur denna fond med i skrivelsen angivet tillägg;

dels medgivit, att fondens hela kapitaltillgång må disponeras för det med fonden avsedda ändamål;

dels medgivit, att där å dräneringslån, som från ifrågavarande fond utlämnats av hushållningssällskap, uppkommit förlust, Kungl. Maj:t må äga att, på framställning av hushållningssällskapet och efter prövning av de i varje fall förekommande omständigheter, av fondens medel anvisa hushållningssällskapet gottgörelse för den lidna förlusten med skäligt belopp;

dels ock som kapitalökning för denna fond anvisat för år 1919 ett reservationsanslag av 6,000,000 kronor.

Stockholm den 21 juni 1918.

Med undersåtlig vördnad.